

Misóczki Lajos

Gondolatok a markazi trianoni emlékmű avatásakor

Ma, június 4-én a trianoni békediktátum elfogadásának 90. évfordulójára emlékezünk. Röviden és egyszerűen – Trianonra. Névadója, a Nagy-Trianon-palota, Párizs szomszédságában található. Számunkra a nevének nagy kezdőbetűje az iszonyatot kifejező „Trianon keresztje” lett.

Nézzük meg röviden a történeti előzményeket:

1918. október 17-én gróf Tisza István bejelentette, hogy a központi hatalmakkal szövetségben a világháborút elvesztettük. November 16-án a Nemzeti Tanács kikiáltotta a népköztársaságot. Megindult a csehek, szerbek és a románok rabló hadjárata a Felvidék, Délvidék, Erdély és a Partium ellen. Az 1919. március 21-én létesített Magyar Tanácsköztársaságot és kormányát, a Forradalmi Kormányzótanácsot az antant országok nem ismerték el. Folytatódott a magyar területek megszállása, a kegyetlenkedő cseh és román katonaság előrenyomulása. A Vörös Hadsereg hiába szorította vissza az északi hadjáratral a cseheket, a Tiszántúlon a románokat, Georges Clemenceaunak, a párizsi békekonferencia nevében a Tanácsköztársasághoz küldött hazug felszólítására seregeink visszavonultak.

1919. augusztus 1-jén megbukott Magyarországon a vörös diktatúra. Peidl Gyula, utána Friedrich István kormánya következett. A tényleges hatalom november 16-án Horthy Miklós kezébe került, akit a nemzetgyűlés 1920. március 1-jén kormányzóvá választott. A március 10-én megalakított Simonyi-Semadam Sándor-kormány elküldte a január óta a párizsi békekonferencián Magyarországot képviselő küldöttség felhatalmazását, hogy tájékozódjon a tervezett békepontról iránt. A küldöttség vezetője, gróf Apponyi Albert még január 16-án elmondta a békekonferencián hazánk és nemzetünk egysége melletti történelmi jelentőségű beszédét. Azonban a győztesek sátni szándékát ez nem fogta vissza.

Bűnhődnünk kellett a ránk fogott hazug rágalmak sokaságáért. A legfőbb vádat azzal utasítottuk vissza, hogy a háborút nem mi robbantottuk ki. A békecsinálók hangoztatták, nemzeti államokat akartak létesíteni, a nemzeti önrendelkezés elve alapján. Ennek a cáfolata, nekünk a lakosság hovatarozása ügyében nem adták meg az önrendelkezési jogot. Az összetákoltszomszédos kis-antant országai közül csak a román maradt épen. Az 1990-es években a többi állam a részeire bomlott. Azzal rágalmaztak bennünket, hogy elnyomtuk, és üldöztük az itt élő nemzetiségeket. Ezt a hazugságot is visszautasítottuk. Hiszen II. Rákóczi Ferenc édesanyja, Zrínyi Ilona horvát volt. Liszt Ferenc meg nem tudott magyarul, csak németül, mégis az egyik legnagyobb zeneszerzőnk. Petőfi Sándor mindkét szülői ágon szlovák, akit talán a legnagyobb költőnknek mondhatunk. Magyarságáról így vallott:

„... Ha nem születtem volna is magyarnak,
E néphez állanék ezennel én,
Mert elhagyott, mert a legelhagyatottabb
Minden népek közt a föld kerekén...”

Aztán végig tekintve az évszázadokon, éppen ő szólította meg nemzetiségeinket:

„... Te rác, te horvát, német, tót, oláhság,
Mit marjátok mindnyájan a magyart?
Török s tatártól mely titeket védett,
Magyar kezekben villogott a kard.
Megosztottuk tivéletek hiven, ha
A jó szerencse nekünk jót adott,
S felét átvettük mindig a tehernek,
Mit vállatokra a balsors rakott...”

Békésen építettük velük az országot, amíg a nemzetiségek felbujtói álságos szirén szavakkal ellenünk nem hangolták őket, külföldről kapván a biztatást. A közös haza közös védelmének ügye még így is mellénk állította nemzetiségeink legjobbrait. A számtalan példa közül: 1848/1849-ben

velünk harcolt a ruszin Vasvári Pál. Az aradi 13 vértanú egyike szerb volt, Damjanich János. Közöttük volt még két-két osztrák, örmény, német, egy-egy horvát, szlovák. A 19. század végén a családi néven német Gárdonyi Géza megírta a világhírű, legnagyobb ifjúsági regényünket, az Egri csillagokat. Vegyünk sorra néhány véleményt a Magyarországon élő nemzetiségekről:

Ismét II. Rákóczi Ferencet említem, aki a ruszin népről úgy szólt, hogy „gens fidelissima” (a „leghűségesebb nemzet”). Kossuth Lajos a levelében ekként szólította meg a címzetteket: „Horvátok! Szeretett Testvéreink!” A szlovákok és az osztrákok szintén családtagjaink voltak, „tót atyafiak” és „osztrák sógor”. A román meg ’cimborá’. Tragédiánk, hogy a döntő helyzetben mindegyik ellenünk fordult.

1920. június 4-én Trianonban minden megváltozott. A megalázó és gyalázatos békeszerződést magyar részről dr. Benárd Ágoston népjóléti miniszter és dr. Drasche-Lázár Alfréd követ írta alá. Ezt a békét a mai napig égbekiáltó, ellenünk elkövetett igazságtalanságnak, szégyenbélyegnek tartjuk. Ez a béke a világtörténelem egyik legkegyetlenebb és leghazugabb nemzetközi fércműve lett.

1990 óta és főleg most, a 90. évfordulón már merjük, már lehet emlegetni legalább úgy, hogy „békediktátum”. Valóban, de vigyázat, minden béke – diktátum. Ez mindennél szörnyűbb. Trianon – számunkra rablógyilkosság. Ezt a tények fejezik ki a legteljesebben.

A Magyar Királyság 325 ezer km² területéből 93 ezer km²-t hagytak meg. A 21 millió lakosból 7,6 millió maradt. 3,3 millió magyar testvérünket szakították el tőlünk, helyezve idegen államok uralma alá. A délkeleti országrészből, Erdélyből és a Partiumból Románia része lett. A Délvidékről kitépett területből akkor létesítették a Szerb-Horvát-Szlovén Királyságot, a későbbi Jugoszláviát, amely a felbomlása után a jelenlegi Szerbia északi része – továbbá a Dráva és az Adriai-tenger közötti jelenlegi Horvátországot. A Muravidék a mai Szlovéniáé. A Felvidékből a szomszédos morva és az azon túli cseh területből Cseh-Szlovákiát, amelynek keleti fele ma Szlovákia és az Ukrajnához tartozó Kárpátalja.

Ingyen jutott szomszédainkhoz termőföldünk 61%-a, erdőink 88%-a, a bankok 67%-a. Zsákmányul kapták vasérc-, arany- és ezüstbányáinkat. Egyetlen sóbányánkat sem hagyták meg. Elvették tengeri kikötőnket, Fiumét, a mai horvát Rijekát és az összes tengeri hajónkat. Vasútjaink, mozdonyaink, vasúti vagonjaink és kocsijaink 62%-a, gyógyvizeink és -fürdőink 80%-a került hozzájuk. Az új országhatár 220 települést vágott ketté, valamint 46 vasútvonalat és 107 országutat. A trianoni béke 20 év alatt 100 millió dollár „jótétel” fizetésére kötelezett.

A békeszerződést az USA, Nagy-Britannia, Kanada, Ausztrália, Új-Zéland, Dél-afrikai Unió, India, Franciaország, Japán, Olaszország, Belgium, Kína, Kuba, Görögország, Nicaragua, Panama, Lengyelország, Portugália, Románia, Szerb-Horvát és Szlovén állam, Sziám (a mai Thaiföld) és Cseh-Szlovákia kényszerítette ránk. A földkerekség 4 kontinense országait képviselték a konferencián ítélkező győztes hatalmak küldöttei. Aláírásaikkal kinyilvánították, hogy a világ akaratát érvényesítették. Törvényesítették azt a mézáros munkát, amellyel Magyarországot feldarabolták, felnégyelték.

1920. június 4-én, amely nap akkor szintén péntekre esett, 10 óra körül érkezett a hír telefonon. Párizsból – Budapestre a végzet híre. A nemzetre gyász borult. A fővárosban, majd országszerte előkerültek a fekete lobogók és a gyászszalagos nemzeti zászlók. Az emberek az esős, borongós idő ellenére az utcákra és terekre tódultak, és egymás nyakába borulva zokogtak. Gyászolták ezeréves országuk szétzúzását. 16³⁰-kor megkondultak a harangok, és órákon át zúgtak. Azok is siratták-temették a magyar hazát.

A második világháború után, az 1947. évi párizsi békében másodszer is diadalmaskodott rajtunk Trianon szelleme. Ismét törvényesítették az 1920-ban kijelölt határokat, amelyek a mai napig érvényesek. Csak ránk vonatkozóan. Amíg 1920-ban 6, jelenleg 8 ország osztozik hazánk ősi földjén.

Tanulásként néhány gondolat:

Okuljunk elődeink balsorsú lépésein. Ugyanakkor megalázottan is legyünk büszkék az élet minden terén elért eredményeikre. Tanuljunk tőlük kitartó hazaszeretetet. Dobjuk el a széthúzás mérgétől csillogó gyümölcsöket. Gerjesszük fel lelkiismeretünket, hogy a rest helyett a tettvágy vezéreljen. Utódaink ne engedjék tovább apadni magyar népünket. Kergessék el a nemzethalál

VEZÉRCIKK

rémét. Tartsuk meg az itt élő nemzetiségeket tovább is velünk küzdő, dolgozó társainknak. Esméljünk: Legnagyobb nemzeti gyásznapunkat a mai naptól a nemzeti összetartozás napjának nevezhetjük.

Felemelő látni azt, hogy ennek a napnak emlékére keresztet állított Markaz lakossága. Adjon ez az emlékmű megújító erőt, Istenbe vetett hitet és reményt. Eredményekkel teli jövőt.

A mátraalji Markaz község Ferencz Ervin, Fehér Tamás (a hely ifjú nagycsaládos klub vezetője) és dr. Mátyás István kezdeményezésére 2010. június 4-én trianoni emlékművet, kettős keresztet állított. Készítője Molnár Gusztáv, felavatója és megszentelője Fehér Róbert plébános volt. A kitűnő emlékműsort a Kovács Krisztina vezette markazi nyugdíjas klub énekkara és a Kámán Árpád vezetésével fellépő abasári énekkar műsorszámait tették még emelkedettebbé. Potoczki László polgármesterrel és dr. Mohácsy Tamás jegyzővel az élen az emlékezőt eseményen a község minden lakosa megjelent.

Markaz, 2010. június 4. A trianoni emlékmű avatásán megjelent ünneplők

Markaz, 2010. június 4. A felavatott trianoni emlékmű. A kettőskereszt előtt Potoczki László polgármester